

Confuetudinis. In repe. huius l. j. scriptum or-
 dinem seruabo, quia primo
 continuabo materiam ad pcedentia, & sic secundum Azo. in
 summa. Dicitur est s. de iure scripto, sequitur videre de iu-
re non scripto. ar. Inst. de iu. nat. §. pstat. iō ponit hic hāc rub. arg. de
iur. nat. §. ex non scripto. Secundo diuido legem in duas partes, in
quarum prima Imperator consuetudinis auctoritatem extollit. In
secunda eam limitat, & restringit: Secunda ibi, verum, s. Tertio sic
summa, secundum Azo: Io. & Gl. Consuetudo specialis certi loci,
in eo loco vincit legem communem, & generalis generaliter non
aut spālis generaliter in quolibet loco. Venio ad quartū, scilicet casū
in terminis, quē ponas in genere, & in nube, & qualibet parte. Le-
ge per te ipsum, quia facilis est. Venio ad quintū, scilicet ad notabilia,
quae duo colligas per te ipsum, ut s. patet in diuisione legis, & in ea
in sumario. Venio ad sextum, scilicet ad materiam huius legis, quae est
subtilis, & profunda, & prolixa: sed eam, quam commodius potē-
ris, reducam ad compendium: Et primo expediam apparatus huius
legis per decē tria, & quandam qōnē in ea formatā j. tractabo.
Denum veniam ad materiam prolixiorē huius legis, & eam per
questiones expediam: Vltimo distinguendo, in ea concludam, &
do breuiter expeditus, & certe apparatus exponit finem huius le-
gis tribus modis, teneas quam vis. Primo vero legem sic exponas.
Consuetudinis. vsusq; longāui, i. consuetudinis inducā ab usu lō-
gāui, tanquā a causa mediata, & remota ut j. dicam, secundum
pet. Et sic patet, qd prima glo. huius legis, quae fuit Irne. est falsa ibi,
tenim, i. pro sed. Item ibi in fi. aut legem, expone legem, s. commu-
tem generaliter, i. consuetudo generalis certi loci, secundum Azo.
glo. Alias duas expositiones, quae sunt in apparatu, vide per te
ipsum, quia sunt clare. Opp. glo. primō loco de principio huius le-
gis ad fi. Ad quod respondet primo, secundum Bulg. quod princ-
ipium asserat in genere, finis in specie uetet, & sic deroget in princ.
ipso deroget. arg. ff. de ver. sig. l. derogat. quod non est bene tutum,

I

II

III

IV

V

VI

VII

VIII

IX

BALDO

Confuetudinis. Magna est auctoritas consuetu-
 dinis, tamen non tanta quod vi-
 cat rationabilem legem. h. d. in nube. ¶ Casus, nunquid consue-
tudo longo vsu introducta sit alicuius auctoritatis: Respondit
est magne auctoritatis, non vilis: sed instatur, nunquid ergo est
tante auctoritatis quod vincat rationem, aut legem: Respon. qd
non. h. d. prima pars, in qua ponit dictum ibi, verum, secunda
pars, in qua determinat dictum ibi, momento. Consuetudo est
quoddam tempus complexum & formatum: tamen quia vlti-
mum instans temporis dat ei substantiale: a perfectionem, ideo
appellatur hic momentum: quaecunq; enim tempore cōsum-
mantur, in vltimo sui momento perficiuntur, sicut apparet in
prescriptione & vsucapione. Nam antequā sint complete, ap-
pellatur prescriptio, & vsucapio. siue postea vltimo momento
superueniente appellatur prescriptio, vel vsucapio facta: & tūc
ei propriē conuenit definitio prescriptionis & vsucapionis, nō
antequam cōsummata sit, & ideo habemus idem in die fatali.
s. de tempo. appella. l. ij. habetis hic duas glo. dicitur hic quod
consuetudinis vsus contra legem non est vilis auctoritatis, sed
magna, quia habetur pro lege non solum in quo directē dispo-
nit, sed etiam in eius simili, vt s. l. proxima. ¶ Secundō dicitur
hic, quod consuetudo non vincit rationem, aut legem, id
est non vincit rationabilem legem. Dicitur autem lex ratio-
nabilis illa, quae habet in se equitatem, vel iustum motuum
legislatoris. ¶ Et not. hic, quod dicitur lex in se habere equi-
tatem, etiam si sit odiosa, vt ponit glo. exemplum in senatus
consulto Macedoniano, quod est odiosum: tamen ex quadam